

Klaar voor diversiteit in crisis

Grethe van Geffen op www.zipamsterdam.nl, juli 2006

Ondanks waarschuwingen voor dood en geweld ben ik alleen, lopend, 'zwarte' wijken van New Orleans ingegaan. 70% van de bevolking is hier trouwens zwart, dus als je bang bent moet je het wel heel bewust mijden. Hetzelfde recept als overal werkt hier ook: weinig meenemen, doen of je er woont, vriendelijk groeten: iedereen groet terug, sommigen maken een praatje, over het weer of het feit dat ik op een van hun vrienden lijk. Maar de indrukken die je krijgt zijn dramatisch. Op veel huizen is nog precies te zien hoe hoog het water stond, en het kruis met de gegevens wie het huis checkte en wat deze persoon aantrof ('1 dead body', '1 dog under house') staan nog naast de voordeur geschilderd. Slechts een enkele huiseigenaar heeft eroverheen geveerd. Grofvuil is alom aanwezig: koelkastdeuren, stukken kozijn, halve stoelen, en nog veel meer materiaal dat nu, in het nieuwe orkaanseizoen, kan veranderen in vliegende, dodelijke projectielen. Een container met iemands bezittingen, blijkbaar nooit opgehaald, is opengebrosen en doorzocht, de bezittingen liggen uitgespreid over 25 meter: al maandenlang, zo te zien. Het is niemands verantwoordelijkheid dus niemand ruimt het op. Buurtbewoners hebben hun stoelen gewoon tussen de kleding, de schilderijtjes en het serviesgoed gezet. Het ziet er niet eens ongezellig uit op hun kleine plekje. Verderop in de straat staat het onkruid kniehoog, het schiet overal tevoorschijn en er is te weinig verkeer of gemeentewerken om het in de perken te houden.

Het geheel is troosteloos, er lijkt een depressie over New Orleans te hangen. Wat het meest ontbreekt is een collectief. De mensen hier voelen zich totaal verlaten. Niemand lijkt nog een infrastructuur te kunnen aanboren om aan te pakken. Alleen de kerken kom je tegen.

Op de 6th International Diversity Conference van 12-15 juni in New Orleans is uitgebreid gezocht naar oorzaken voor dit verval. Is het de armoede? Louisiana is al sinds jaar en dag de armste staat in de VS. Geldt het collectieve onvermogen als de resten van slavernij en segregatie, die hier inderdaad dagelijks voelbaar zijn? Is het waar dat de zwarte burgemeester geen toegang heeft tot de Old Boys netwerken in Washington vanwege zijn huidskleur, en dat men daarom de stad in de ellende laat zitten? Algemeen wordt bevestigd dat geen mens geld wil pompen in New Orleans omdat het corrupt is. Ook is het een enorm issue dat de wijken waar de overstromingen plaatsvonden, 'below sea-level' liggen. Amerikanen vinden dat riskant, onbeheersbaar. Ik durf bijna niet te zeggen dat de 7th Diversity Conference volgend jaar in Amsterdam sowieso 'below sea-level' zal plaatsvinden, want dan durven ze vast niet te komen.

Het is gemakkelijk om het gebeuren in New Orleans als een Amerikaanse toestand te zien. Maar het is evenzeer een confrontatie met de organisatie van de hulpverlening in je eigen land. Echte gewetensvragen komen hier bij je op: hebben wij wel de infrastructuur, de netwerken, om gezamenlijk aan te pakken bij een ramp? Kunnen wij voldoende mensen mobiliseren als het erop aan komt? In een crisis, zo groot als die in New Orleans, worden alle zwakke schakels in de keten die er normaal niet zo toe doen, schrijnend zichtbaar. Durft u een voorspelling te doen wat die zwakke schakels zouden zijn? Zo ja, dan zou u daarmee morgen al aan de slag moeten gaan...

Een andere vraag die New Orleans oproept is: hoe goed zijn we eigenlijk in diversiteit?

Zo had 65% van de ouderen in New Orleans geen eigen vervoer. Hurricane Katrina kwam op 29 augustus, maar de pay check voor ouderen kwam op 31 augustus, dus velen zaten zonder geld. Fema, de federale coördinerende hulporganisatie, heeft deze mensen achteraf verweten dat ze uit het gebied weg hadden moeten gaan, zoals de instructies luiden. Geen geld, geen eigen vervoer, en toch evacueren? Hulpverleners en slachtoffers leven in diverse werelden die elkaar helaas niet raken, waardoor de hulpverleners niet inspelen op de meest basale behoeften van de mensen voor wie ze werken. Kennen wij onze burgers voldoende? Is dit iets wat ons nooit zou overkomen, omdat we dermate inzicht hebben in gedragspatronen, woon- en leefsituatie van de Amsterdammers dat we er in een crisissituatie onmiddellijk op terug kunnen vallen?

De Fear Factor leek me ook een factor die in Amsterdam zou kunnen voorkomen. Tijdens Hurricane Katrina verbleven 30.000 burgers, meest zwart, in de Superdome. Al snel gingen er verhalen over moorden, geweld, verkrachtingen, die door de media grondig belicht werden. Incidenten zijn

opgeblazen tot beelden van een grote, gevaarlijke massa die niet te temmen zou zijn. Het resultaat was dat de hulpverleners, meestal wit, niet meer naar de Superdome durfden; soldaten tuigden onschuldige burgers af uit pure angst. Ik vraag me af, als de Arena als opvangcentrum dient voor tienduizenden Surinaamse of Marokkaanse Nederlanders, zijn de vaardigheden van de Nederlandse hulpverleners dan voldoende om hun werk te doen? Of overheerst de Fear Factor?

Met veel vragen ben ik teruggekomen uit New Orleans. Diep onder de indruk maar ook vastberaden: dit mag ons niet overkomen! Laten we er de schouders onder zetten zodat we er kunnen zijn voor de diverse Amsterdammers, in en buiten crisis.

Reactie? g.vangeffen@seba.nl